

Jak współpracować z wolontariuszami?

pracownia badań
i innowacji
społecznych

Model **sportowy**

©Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych **Stocznia**

Autorzy tekstów:

Maria Radziejowska
Łukasz Kacprzak

Konsultacje:

Arkadiusz Mierkowski
Maja Durlik

Redakcja:

Patrycja Strzetelska

Opracowanie graficzne:

Noise advertising agency
www.noise.com.pl

Warszawa 2015

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons.
Uznanie autorstwa - na tych samych warunkach 3.0 Polska.

Publikacja powstała w ramach projektu „Modelowy wolontariat” współfinansowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich.

O projekcie

Modelowy Wolontariat to projekt badawczo-edukacyjny, który jest częścią programu Dobry Wolontariat. W jego ramach wypracowaliśmy propozycje nowych modeli, takich jak: model zespołowy, model rozwojowy, model sportowy, model razem ze społecznością oraz pierwszy krok do współpracy dla początkujących organizatorów wolontariatu.

Modele oparliśmy o zasady dobrej współpracy z wolontariuszami, które opisaliśmy w publikacji „Praktyczny poradnik współpracy z wolontariuszami”. Przygotowaliśmy również narzędzia do zarządzania ochotnikami, które mamy nadzieję - ułatwią pracę koordynatorom wolontariatu.

Idea

Jesteś trenerem prowadzącym drużynę lub klub sportowy? Wokół swojej działalności chciałbyś stworzyć wspierającą się, aktywną społeczność?
Pomyśl o współpracy z wolontariuszami!

Wstęp do modelu

Celem modelu jest zwiększenie zaangażowania we współtworzenie klubu osób z jego bezpośredniego otoczenia (głównie rodziców, lecz także byłych zawodników lub graczy ze starszych roczników). W wielu przypadkach trener jest jedyną osobą odpowiedzialną za kluczowe kwestie związane z funkcjonowaniem klubu: gromadzi składkę członkowską, układa harmonogram zajęć, organizuje wyjazdy szkoleniowe oraz dojazdy na treningi i turnieje zewnętrzne. Dodatkowo to w jego gestii leży promocja osiągnięć drużyn i nadchodzących wydarzeń, a wszystkie wątpliwości, problemy i decyzje musi na bieżąco konsultować z władzami klubu. Wielokrotnie zdarza się, że tak znacząca liczba obowiązków czyni ich realizację niemożliwą - tym bardziej, że zaangażowanie rodziców w działalność klubu sportowego dziecka bardzo często sprowadza się do odprowadzenia młodego zawodnika na trening oraz opłacenia składek członkowskich.

Poniższy model ma na celu zmianę tej sytuacji. **Stanowi propozycję budowy mikro-środowiska wokół wybranej drużyny sportowej**, lub w wersji rozszerzonej modelu, wokół **swojego klubu**. Dlaczego zachęcamy do takich rozwiązań? Otwarcie klubu na perspektywę rodziców – a więc osób „z zewnątrz” – i zaproszenie ich do współtworzenia może znacząco usprawnić jego funkcjonowanie. W dłuższej perspektywie takie działanie ma szansę przyczynić się do wzmocnienia wizerunku uczniowskich klubów sportowych a nawet zwiększyć atrakcyjność i popularność aktywności sportowej w najbliższym otoczeniu.

Do kogo kierujemy model

Profil klubu:

- model dedykowany jest uczniowskiemu klubowi sportowemu. Najlepiej sprawdza się w przypadku stosunkowo młodych klubów, które nie wypracowały jeszcze określonych zasad funkcjonowania (model stanowi okazję do pracy nad nimi)
- ważna jest również wielkość klubu. Im mniej drużyn (roczników) tym większe szanse na objęcie współpracą rodziców wszystkich zawodników

Profil trenera:

- model jest odpowiedni dla trenerów, którzy poprzez nawiązanie stałej współpracy z rodzicami i włączenie ich w proces decydowania o losach drużyny, chcą rozpocząć proces budowania aktywnej społeczności wokół klubu (drużyny)
- istotne znaczenie dla wdrożenia modelu mają posiadane przez trenera doświadczenie w pracy oraz jego relacje z rodzicami zawodników i z władzami klubu (zwłaszcza, jeśli wdrażanie modelu lub jego konsekwencje będą wymagały podjęcia rozmów z zarządem)
- szanse wdrożenia modelu na poziomie całego klubu rosną, gdy trener odpowiedzialny za jego wprowadzenie jest jednocześnie członkiem zarządu. W przeciwnym razie najlepiej rozpocząć proces na poziomie wybranej drużyny (rocznika)

Do kogo kierujemy model

Profil wolontariusza:

- sugerowaną przez nas grupą odbiorców modelu są przede wszystkim rodzice zawodników. Wsparcie trenera w jego pracy niejednokrotnie nie wymaga żadnych specjalnych kompetencji - najważniejszym kryterium jest chęć zaangażowania się i poświęcenia na to choćby minimalnej części swojego wolnego czasu
- drugą grupą wolontariuszy mogą być starsi lub byli zawodnicy, którzy zechcą wspomóc trenera w prowadzeniu treningów (np. bramkarskich)

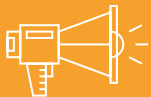
Przygotowanie i wdrożenie modelu. **Krok po kroku**

1. Przygotowanie klubu

Jako trener jesteś osobą, która występuje z inicjatywą, opracowuje pomysł zaangażowania rodziców w wolontariat sportowy i określa przykładowe obszary w które można ich włączyć. Przedstaw swój pomysł na **spotkaniu z zarządem klubu** (zależenie od struktury wyznaczonej w statucie klubu).

W zależności od tego, czy model wprowadzany jest na poziomie całego klubu (wówczas powinien być szczegółowo omówiony z zarządem) czy też na poziomie wybranej drużyny (wówczas większość decyzji należy do trenera) ważne jest, abyś dokonał **diagnozy potrzeb drużyny** (klubu). Zapoznaj się również z **ankietą - diagnozą zaangażowania rodziców** pod kątem proponowanych przez nas zadań dla wolontariuszy. Odpowiednia diagnoza umożliwi stworzenie występnego schematu współpracy, który następnie powinien zostać skonsultowany i zweryfikowany na spotkaniu z rodzicami zawodników wybranej drużyny lub też wszystkich zawodników klubu.

2. Oferta i promocja

Aby odpowiednio wypromować informacje o planowanym spotkaniu z rodzicami można oczywiście użyć takich narzędzi jak plakat lub ogłoszenie na stronie internetowej klubu. Niemniej, w pierwszej kolejności najważniejsze jest, abyś wyznaczył termin spotkania, który będzie dogodny dla jak największej liczby rodziców, np. pół godziny przed zakończeniem jednego z treningów, ponieważ w tym czasie trenera zastąpić może asystent (np. starszy zawodnik).

W tym celu sugerujemy, aby zebrać od rodziców ich adresy mailowe i zaprosić ich do bezpłatnego, internetowego narzędzia przydatnego do ustalania terminów spotkań, grafiku dyżurów (np. Doodle). W tym programie nawet bez zakładania konta łatwo utworzyć ankietę badającą dostępność zainteresowanych, proponując dni i godziny spotkań, a następnie udostępniając link do ankiety pozostałym osobom. Po otrzymaniu linku rodzic może zaznaczyć czy danego dnia i o danej godzinie może się spotkać (odpowiedź „tak”), nie może się spotkać („nie”) lub jest zajęty, ale w razie potrzeby może się pojawić („niech będzie”).

Oczywiście możesz każdorazowo dostosować formę kontaktu do danej grupy rodziców – jeśli Internet nie jest dla nich naturalnym narzędziem do codziennej pracy, warto rozważyć inne rozwiązania (bezpośrednie ustalenia przy okazji treningów, wywieszenie ogłoszenia czy plakatu, telefon, sms, itd.).

3. Nabór wolontariuszy

Spotkanie z rodzicami zawodników

Na spotkanie zaproszeni powinni zostać wszyscy rodzice. Dobrze, by był również obecny przedstawiciel zarządu. Na początku, jako trener - osoba odpowiedzialna za koncepcję, wyjaśnij szczegółowe założenia modelu. Następnie poproś rodziców o wyrażenie opinii, czy pomysł zyskuje ich akceptację, czy chcieliby coś zmienić lub zaproponować alternatywne rozwiązania?

Kluczowym punktem spotkania powinno być przeprowadzenie **diagnozy zaangażowania rodziców** i ich chęci pomocy w konkretnych działaniach poprzez wypełnienie **ankiety** zaproponowanej przez „Stocznnię”. Diagnozie powinna towarzyszyć również druga ankieta, w której rodzice będą mogli **ocenić dotychczasową pracę trenera** oraz wzajemne relacje. Wyniki obu z nich powinny być dla Ciebie istotne, ponieważ chęć współpracy ze strony rodziców niewątpliwie wiąże się z poziomem zaufania jakim zostałeś obdarzony, jako trener. Opinia rodziców na temat Twojej pracy będzie mieć istotny wpływ na powodzenie procesu wdrożenia modelu.

Wersja rozszerzona:

Na podstawie wyników ankiet ale przede wszystkim odwołując się do zaangażowania i chęci zauważalnej w bezpośrednim kontakcie, możesz utworzyć tzw. radę rodziców, której zadaniem byłoby wspieranie Ciebie w koordynacji działań oraz reprezentowanie drużyny na spotkaniach z władzami klubu. Wówczas warto ustalić z taką grupą wewnętrzny sposób komunikacji, częstotliwość spotkań (np. raz w miesiącu) oraz spisać wspólne ustalenia, w formie deklaracji.

4. Wprowadzenie do współpracy

Na podstawie wyników ankiet Ty, jako trener opracowujesz harmonogram współpracy: tworzysz bazę rodziców (np. za pomocą narzędzia on-line: Arkusze Google), którzy zadeklarowali pomoc w wybranych aktywnościach, np. w dowożeniu dzieci na trening, wsparciu fotograficznym lub dziennikarskim i innych. Pamiętaj jednak, że rodzice mają ograniczoną ilość wolnego czasu. Odpowiednio wcześniej ustalaj z nimi ich dyspozycyjność tak, aby uniknąć późniejszych rozczarowań.

W zależności od rytmu pracy i zaplanowanych w trakcie sezonu dodatkowych wydarzeń, warto odpowiednio wcześniej zgłaszać się do rodziców z prośbą o udzielenie wsparcia, zgodnie ze złożoną deklaracją, korzystając z danych kontaktowych podanych w ankiecie. Warto w tym celu pomyśleć o założeniu specjalnie dedykowanej grupy mailingowej.

Wersja rozszerzona:

W tym procesie wsparciem w komunikacji z rodzicami może służyć utworzona rada rodziców.

5. Współpraca i motywowanie

Pamiętaj, że głównym powodem, dla którego rodzice chcą angażować się w działalność klubu jest uprawianie przez ich dzieci danej dyscypliny sportu. W związku z tym towarzyszenie małym zawodnikom w ich zmaganiach na treningach i turniejach, niejednokrotnie jest jedyną aktywnością, w którą mają ochotę się zaangażować i która stanowi dla nich wystarczające źródło satysfakcji na tym polu działalności.

Warto jednak poczynić starania, aby jak najbardziej uatrakcyjnić proces współpracy i zmotywować rodziców do zaangażowania się w działalność drużyny (klubu), np. umożliwiając udział w różnego rodzaju bezpłatnych aktywnościach sportowych, zarówno samym rodzicom (np. dedykowane treningi dla mam) jak i całej drużynie. Innym pomysłem mogą być również wspólne wyjazdy (np. raz, dwa razy w roku), stwarzające okazję do stopniowego tworzenia społeczności skupionej wokół klubu. Dzięki wspólnej zabawie i korzyściom płynącym z rozwoju sportowego dziecka, rodzice dostrzegą realną wartość w zaangażowaniu się we współtworzenie klubu/drużyny.

Do innych środków motywacyjnych, należy również wręczanie rodzicom podziękowań (dyplomów, gadżetów, zdjęć) po zakończeniu każdego większego wydarzenia (turnieju, konkursu, rozgrywek) w jakie się zaangażowali. Dobrym pomysłem jest również umieszczenie podziękowań na stronie internetowej klubu lub na Facebooku.

Wersja rozszerzona:

W przypadku zaangażowania w działalność drużyny starszych zawodników klubu (np. jako asystentów trenera odpowiedzialnych za prowadzenie dodatkowych treningów) warto pomyśleć o nagrodzeniu takiego zawodnika np. poprzez udzielenie książki na obóz treningowy.

6. Zakończenie współpracy

Na koniec sezonu warto podsumować to, co udało się osiągnąć w ramach sportowego modelu współpracy. Nasza propozycja składa się z trzech etapów, których ostateczny kształt zależy oczywiście od tego, czy model został wdrożony na poziomie jednej drużyny czy też na poziomie całego klubu:

Podsumowanie na poziomie drużyny

Na specjalnym spotkaniu – na przykład podczas ostatniego treningu – warto dokonać ewaluacji z przebiegu działań i poprosić rodziców o udzielenie odpowiedzi na kilka pytań podsumowujących, w formie pisemnej lub za pomocą formularza internetowego.

Przykładowe pytania:

- czy Pana/Pani zdaniem wdrożenie modelu wolontariatu sportowego miało pozytywny wpływ na funkcjonowanie klubu?
- co w takim modelu współpracy podobało się Panu/Pani najmniej, co stanowiło szczególną niedogodność?
- jak ocenia Pan/Pani współpracę z trenerem (można w tym celu powtórzyć ankietę służącą ocenie pracy trenera)?
- czy chciał(a)by Pan/Pani kontynuować współpracę w ramach modelu?

Następne warto abyś w sposób szczególny wyróżnił najbardziej aktywnych rodziców –wolontariuszy, nie zapominając jednak o wszystkich uczestnikach procesu. Pamiętaj, że niekiedy nawet sporadycznie udzielane wsparcie warto docenić. Realna chęć zaangażowania się, bardzo często utrudniona jest przez natłok obowiązków związanych z aktywnym życiem prywatnym oraz zawodowym. Doceń każdy wysiłek. To motywuje na przyszłość.

Podsumowanie działań na spotkaniu trenerów z zarządem

Twoje spotkanie z zarządem powinno być poświęcone rozmowie na temat doświadczeń każdej z drużyn (lub jednej drużyny), omówieniu trudności, wymianie wzajemnych spostrzeżeń oraz wypracowaniu rekomendacji na następny sezon. Warto też zaproponować członkom zarządu przejście odpowiedzialności za przygotowanie specjalnych upominków dla rodziców-wolontariuszy oraz dla starszych zawodników (o ile zostali zaangażowani w proces).

Uroczyste zakończenie

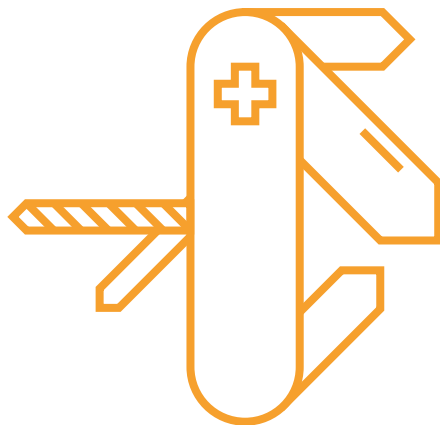
Dobrze byłoby, gdyby uroczyste zakończenie zostało opracowane i przygotowane wspólnie, przez wszystkich aktorów procesu: członków zarządu klubu, trenerów drużyn, rodziców i zawodników. Takie spotkanie powinno przede wszystkim służyć wspólnej integracji, prezentacji wyników poszczególnych drużyn oraz osiągnięć całego klubu. Warto, aby jednym z elementów uroczystości było krótkie podsumowanie projektu wolontariatu sportowego: omówienie sukcesów ale i napotykanym trudności, a także wręczenie podziękowań/wyróżnień/upominków wszystkim zaangażowanym we współpracę.

Na zakończenie, atrakcyjną formą integrującą wszystkich uczestników może być np. rozegranie meczu pomiędzy rodzicami i zawodnikami. Warto również zapytać rodziców, czy z tej okazji nie mieliby ochoty spotkać się na wspólnej zabawie lub towarzyskim spotkaniu np. w lokalu.

Rekomendowane narzędzia

W procesie wdrażania modelu pomogą Ci następujące narzędzia:

- **Diagnoza potrzeb drużyny (klubu)**
- **Doodle – narzędzie do umawiania spotkań**
- **Diagnoza zaangażowania rodziców w działalność klubu (wypełniają rodzice)**
- **Ocena pracy trenera (wypełniają rodzice)**

Wyzwania

Najpoważniejszym wyzwaniem modelu jest ograniczona dyspozycyjność rodziców do angażowania się w działalność klubu w ramach czasu wolnego. Dużo zależy tutaj od indywidualnych predyspozycji i przekonań rodzica a także relacji z trenerem.

Wprowadzenie wolontariatu klubowego stanowi również wyzwanie dla samego trenera, który, szczególnie na początku procesu, powinien wygospodarować na to dodatkową część swojego czasu pracy.

Uroczyste zakończenie sezonu oraz przygotowanie specjalnych upominków lub dyplomów może być związane z wydatkiem finansowym na który dana drużyna lub klub nie mogą sobie pozwolić (dlatego warto te koszty dobrze oszacować oraz zastanowić się nad pozafinansową formą nagradzania).

Jeśli osobą odpowiedzialną za wdrożenie modelu jest trener, który jest jednocześnie członkiem zarządu to zwiększa to szanse powodzenia procesu. W przypadku samodzielnych trenerów sugerujemy pracę na poziomie drużyny/rocznika.

Dla organizacji:

- dzięki współdzieleniu obowiązków z grupą rodziców, trener uzyska bezcenną pomoc, która umożliwi mu poświęcanie więcej czasu na trening i pracę z podopiecznymi
- zaktywizowanie się prężnie działającej grupy rodziców może zachęcić pozostałe drużyny, a nawet i cały klub, do pójścia w jej ślady, co stanowi krok na drodze do powstania zaangażowanego środowiska wokół klubu
- jedną z propozycji modelu jest utworzenie „rady rodziców”, której zdaniem jest kontakt z władzami klubu. Dzięki temu istnieje duża szansa na usprawnienie procesu komunikacji pomiędzy rodzicami a trenerem i zarządem
- model może być katalizatorem nowych inicjatyw i przedsięwzięć rozwijających dotychczasową działalność klubu
- jeśli dzięki wprowadzeniu programu uzyskasz nawet jednego zaangażowanego rodzica może się okazać, że w perspektywie czasu zyskasz dwa razy więcej czasu na prowadzenie drużyny przy tym samym nakładzie pracy

Dla wolontariusza:

- poczucie realnego zaangażowania w sprawę swojego dziecka
- na własnym przykładzie pokazanie dziecku aktywnej społecznie postawy i nauka współodpowiedzialności
- aktywność sportowa ma szansę stać się ważną częścią życia całej rodziny

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” powstała, aby rzetelnie i krytycznie opisywać wyzwania dotyczące życia społecznego w Polsce. W „Stoczni” chcemy opracowywać i upowszechniać innowacyjne rozwiązania, które mogą pomóc sprostać tym wyzwaniom. Szukając takich rozwiązań, podejmujemy działania, koncentrując się na trzech kluczowych zagadnieniach: rozwoju wspólnot lokalnych, innowacjach społecznych oraz partycypacji obywatelskiej.

Od początku istnienia „Stoczni” prowadzimy diagnozy i analizy dotyczące wolontariatu i projektów nastawionych na jego rozwój. Nasze działania mają charakter think-tankowy – zbieramy i dzielimy się wiedzą o wolontariacie, a także do-tankowy – jesteśmy miejscem inkubowania programów nakierowanych na wsparcie wolontariatu.

Polecane strony:

www.modele.dobrywolontariat.pl

www.dobrywolontariat.pl

www.sensusprawcy.wordpress.com

www.ochotnicy.pl

